

ELŐTERJESZTÉS

Pethőhenye Község polgármesterének

Tárgy: *Helyi adórendeletek felülvizsgálata*

Készítette: *Dr. Ürmösiné Kőmíves Eleonóra jegyző
Horváth József adóügyi előadó*

Tisztelt Polgármester Úr!

A költségvetés előkészítésének egyik fázisa a következő évre vonatkozó - az önkormányzat bevételei szempontjából jelentős kérdés - adópolitikai döntések meghozatala.

Az önkormányzatok gazdasági önállóságának egyik eszköze a helyi adók rendszere. A helyi adókról szóló 1990. évi C. törvény (a továbbiakban Htv.) a települési önkormányzatok számára lehetőséget ad a helyi szuverén adóztatási jog gyakorlására, a helyi adópolitika kialakítására.

A Htv. jelenleg arra ad felhatalmazást a települési önkormányzatoknak, hogy a Htv. keretei között az illetékességi területükön helyi adókat vezessen be.

A Htv. 2015. január 1-jétől hatályos 1/A § szerint:

„Az önkormányzat az illetékességi területén rendelettel olyan települési adót, települési adókat vezethet be, amelyet vagy amelyeket más törvény nem tilt. Az önkormányzat települési adót bármely adótárgyra megállapíthat, feltéve, hogy arra nem terjed ki törvényben szabályozott közteher hatálya. A települési adónak nem lehet alanya állam, önkormányzat, szervezet, továbbá - e minőségére tekintettel - vállalkozó.”

Települési adót a Magyar Államkincstár internetes oldalán elérhető információk alapján országosan 101 települési önkormányzat, illetve 2 fővárosi kerület; Zala megyében 5 önkormányzat (Alsószenterzsébet, Balatongyörök, Molnári, Pacsa, Ramocsa) vetett ki.

A hatályba léptetett települési adórendeletek alapján a települések túlnyomórész a földterületekre vetnek ki települési adót, elvétve előfordul a magas épületeket, a lassú járműveket, a vízi járműveket terhelő települési adó. Az adó kivetésének alapja az ingatlan alapterülete vagy aranykorona-értéke (termőföldet terhelő adónál) lassú jármű esetében annak teljesítménye, darabszáma. A mentességi feltételek változatos képet mutatnak. A gyakoribb mentességi feltételek: az adott településen életvitel-szerűen való tartózkodás, az 1 tulajdonos által összesen birtokolt földterületek nagysága és/vagy aranykorona értéke bizonyos érték alatt/fölött legyen. Megvalósítható csak meghatározott művelési ágak adóztatása is.

Véleményünk szerint a települési adó bevezetése csak olyan település esetén célszerű, amely település valamely speciális helyi adottsággal rendelkezik (pl: nagyobb számban fordulnak elő olyan adótárgyak

melyek kiemelt jövedelmezőséget biztosítanak tulajdonosaiknak), illetve ezen adótárgyakon kívül települési adóval a termőföld adóztatható.

Magyarország gazdasági stabilitásáról szóló 2011. évi CXCV. törvény 32. §-a értelmében a helyi adó fizetési kötelezettség növekedését eredményező adórendeletet, annak hatálybalépését megelőző 30 nappal ki kell hirdetni.

A Htv. szerint az önkormányzatok adó-megállapítási joga kiterjed:

- a helyben alkalmazható adónemek bevezetésére, a már bevezetett adók hatályon kívül helyezésére, módosítására,
- az adó mértékének a helyi sajátosságokhoz, az önkormányzat gazdálkodási körülményeihez és az adóalanyok teherviselő képességéhez igazodó megállapítására,
- adómentességek, adókedvezmények alkalmazására.
- települési adó bevezetésére

A pethőhenyei önkormányzat:

1. a vagyoni típusú adók közül
 - **építményadót** vezetett be
2. a kommunális típusú adók közül
 - a **magánszemélyek kommunális adóját** vezette be,
3. rendeletet alkotott
 - az **iparűzési adó** alkalmazására,

Fentiekén túl **gépjárműadó** kötelezettség terheli a gépjármű-tulajdonosokat, de a gépjárműadó nem minősül helyi adónak, jelenleg a gépjárműadó mértéke törvényi szinten szabályozott (az adótétel megállapításának kérdésében a képviselő-testületeknek már nincs döntési jogosultsága). A gépjárműadóra tehát a helyi adópolitika nem terjedhet ki.

A gépjárműadóból származó adóbevétel 2013.01.01- 2019.12.31-ig 40 %-ban képezte az illetékes települési önkormányzat bevételeit. 2020. évben a beszedett gépjárműadó 100 %-ban továbbutalásra került a központi költségvetésbe, viszont a gépjárműadó nyilvántartása, az adóztatással kapcsolatos hatósági feladatok ellátása 2020 évben még az illetékes önkormányzati adóhatóság feladata.

2021 évtől a gépjárműadó esetében az adóhatósági feladatok a Nemzeti Adó-, és Vámhivatalhoz kerülnek át.

A helyi adóbevétel mértéke fontos a költségvetés összeállítása és elfogadása szempontjából. Miután az önkormányzati működési kiadások finanszírozásának egyik eleme a helyi adó, ezért minden évben indokolt a helyi adópolitika felülvizsgálata, a helyi adóbevételek növelési lehetőségeinek számbavétele.

Az adóbevételek növelésére többféle megoldás alkalmazható:

- Lehetséges a **helyi adók mértékének növelése**. Ennél a megoldásnál arra a törvényi korlátozásra kell tekintettel lenni, miszerint az adó mértéke nem haladhatja meg a Helyi adó-törvényben meghatározott felső határok fogyasztói árszínvonal változással korrigált összegét. Ebben az esetben az adómértékek változásának arányában növekedhet az adott adónemből várható adóbevétel nagysága.
- Adóbevételi többletet eredményezhet az adó mértékének megváltoztatása nélkül az eddig alkalmazott különféle **adómentességek, adókedvezmények megszüntetése vagy korlátozása**. Ebben az esetben az adóbevétel növelése az adott adónem hatálya alá tartozó adóalanyok körének kiszélesítésével történik.
- Kialakítható egy olyan adópolitika, amely az előbbi megoldások néhány elemét egymás mellett alkalmazza, fokozottan mérlegelve a helyi sajátosságokat, az önkormányzat gazdálkodási körülményeiből fakadó igényeket és az adóalanyok teherviselő képességét.
- Adóztatható adótárgyak körének kiszélesítése.

Az adóbevételek növekedése szempontjából fontos vizsgálni a hátralékok mértékét, és a hátralékok behajtására tett intézkedések lehetőségeit.

A 2020.11.26-i adatok szerint Pethőhenye Község Önkormányzatának 2.385. ezer Ft összegű helyi adó kintlévősége van. A hátralékok adónemenkénti megoszlását tartalmazza az alábbi 1. táblázat:

Hátralékok 2020.11.26-én

Adónem	2020.01.01- 2020.11.26. között keletkezett hátralék	2019.12.31-ig keletkezett hátralék	összes hátralék
építményadó	22.050. Ft	40.425. Ft	62.475. Ft (3 fő)
magánszemélyek kommunális adója	362.077. Ft	248.338. Ft	610.415. Ft (68 fő)
helyi iparüzési adó	1.507.182. Ft	- Ft	1.507.182. Ft (8 fő)
késedelmi pótlék	93.803. Ft	110.982. Ft	204.715. Ft (50 fő)
ÖSSZESEN	1.985.112. Ft	399.745. Ft	2.384.787. Ft

1. sz. táblázat

Pethőhenye Község bankszámláira 2020.11.26-ig érkezett bevételek

építményadó	209.200. Ft
magánszemélyek kommunális adója	2.849.467. Ft
helyi iparüzési adó	4.577.169. Ft
késedelmi pótlék	58.845. Ft
ÖSSZESEN	7.694.681. Ft
gépjárműadó 40 % (járványvédelmi alapba utalva)	1.289.404. Ft

2. sz. táblázat

A Számvitelről szóló 2000. évi C. törvény 65. § (7) bekezdése, valamint az államháztartás számviteléről szóló 4/2013 (I.11.) Kormányrendelet 13. §-a alapján a behajthatatlan követeléseket egyéb ráfordításként kell elszámolni, azokat követelésként nem lehet kimutatni.

A számvitelről szóló 2000 évi C. törvény 3. § (4) bekezdés 10. g) pontja értelmében behajthatatlan az a követelés, amely elévült.

Az elévülést az Adózás rendjéről szóló 2017. évi CL. törvény 202-203. §-ai szabályozzák. Ennek értelmében az adó megállapításához való jog az esedékesség évének utolsó napjától számított 5 év elteltével évül el.

Az adóhatóság által foganatosítandó végrehajtási eljárásokról szóló 2017. évi CLIII. törvény 19. §-a alapján az adótartozás végrehajtásához való jog az esedékességtől számított 4 év elteltével évül el. Végrehajtási cselekmények foganatosítása esetén az elévülés 6 hónappal meghosszabbodik. Amennyiben az adózó felszámolási eljárás alá kerül, az elévülés a felszámolás kezdő időpontjától megszakad, és a felszámolási eljárás befejezéséről hozott döntés jogerőre emelkedését követő napon újra kezdődik a 4 év + 6 hónapos elévülési időszak. A felszámolási eljárások akár több évre történő elhúzódása miatt, ezen adózókkal szembeni követelések leírása nagyon hosszú idő elteltével lehetséges.

Az adómértékek vizsgálata:

A Htv. szerint törvényesen alkalmazható maximális adómértékek és a pethőhenyei önkormányzat által alkalmazott adómértékek összehasonlítása:

Adónemek:	Htv. szerinti maximális adómérték 2021. évben	Pethőhenye Önkormányzata által alkalmazott adómérték	%
Építményadó (Ft/m ²)	2 018	350	17,34
Magánszemélyek kommunális adója: (Ft/adótárgy)	31 187,4	12000/10000/ 8000/5000	38,48 - 16,03
Iparüzési adó:			
- állandó jelleggel végzett iparüzési tevékenység esetén: (adóalap %-a)	2,0	1,8	90
- ideiglenes jellegű, a Htv. 37. §. (2) bek. a-b.) pontja szerinti tevékenység esetén:(naptári nap/ Ft)	5000	1000	20

A Htv.-vel való összehasonlítás szerint az adómértékek emelésére, illetve a kedvezmények korlátozására az egyes adónemeknél az alábbiak szerint van lehetőség:

ÉPÍTMÉNYADÓ

a) adómértékek változtatása:

Az építményadónál a maximális adómértékhez viszonyított „beállási”-szint 17 %.

Figyelembe véve, hogy ezen adónemből mintegy 200 ezer forint bevétele képződhet évente az önkormányzatnak, elvileg az adótétel változásának mértékével egyenes arányban lenne növelhető az adóbevétel, hiszen az adótárgyak száma változatlan maradna.

Az adó hatálya alá tartozó adótárgyak bővítésével elérhető adóbevétel-növekmény elsősorban az ingatlan-nyilvántartásban szereplő adatok több szempont alapján történő elemzésével lenne megállapítható ennek kiszámítása hosszabb időt vesz igénybe. Az adó mértékének növelésekor mérlegelendő, hogy a növekvő adóteher hatására az adóalanyok fizetési képessége és hajlandósága csökken.

b) az adómentességek, - kedvezmények vizsgálata:

A helyi adókról szóló törvény alapján lehetőség van arra, hogy az önkormányzatok helyi adórendeletükben különböző adózói kör számára mentességeket illetve kedvezményeket állapítsanak meg (pl: életkor, lakhely, családi állapot, eltartottak száma stb. szerint). A kedvezmények és mentességek beépítése azonban bonyolítja a szabályozást, valamint adminisztrációs többletterherrel jár.

MAGÁNSZEMÉLYEK KOMMUNÁLIS ADÓJA

a) adómértékek változtatása:

A magánszemélyek kommunális adójánál a maximális adómértékhez viszonyított „beállási”-szint 38 % (a belterületi építmények esetén), 32,06 % (külsőterületi lakás), 25,65 % (külsőterületi egyéb építmény 60 m² fölött), 16,03 % (külsőterületi egyéb építmény 60 m² alatt).

Figyelembe véve, hogy ezen adónemből mintegy 2995 ezer forint bevétele képződhet évente az önkormányzatnak, elvileg az adótétel változásának mértékével egyenes arányban lenne növelhető az adóbevétel, hiszen az adótárgyak száma változatlan maradna.

A jelenlegi évi adómértékek elméletileg maximum 30 161,907 Ft-ra lennének növelhetőek, 2,5-3-szorosára növelve a kommunális adóból realizálható bevételt. Az adó mértékének növelésekor mérlegelendő, hogy a növekvő adóteher hatására az adóalanyok fizetési képessége és hajlandósága csökken.

b) az adómentességek, - kedvezmények vizsgálata:

A helyi adókról szóló törvény alapján lehetőség van arra, hogy az önkormányzatok helyi adórendeletükben különböző adózói kör számára mentességeket illetve kedvezményeket állapítsanak meg

(pl: életkor, lakhely, családi állapot, eltartottak száma stb. szerint). A kedvezmények és mentességek beépítése azonban bonyolítja a szabályozást, valamint adminisztrációs többletterherrel jár.

HELYI IPARÚZÉSI ADÓ

a) adómértékek változtatása:

Pethőhenye Község Önkormányzata a helyi iparüzési adóról szóló rendeletében az adóalap 1,80 %-ában állapította meg az adó mértékét. A jelenlegi adómértékkel a 2019. adóévi adatokból (2020-ban benyújtott bevallások) kiindulva mintegy 5 382 000 forint összegű adóbevétel várható az elkövetkező évben. Az 1,80 %-os adómérték változtatása esetén a mérték-változtatással megegyező arányban változna az összes iparüzési adó bevétel.

b) az adómentességek, - kedvezmények vizsgálata:

- A jelenleg iparüzési adó rendelet nem biztosít mentességet az adóalap összege szerint az adóalanyoknak. Ezen mentességre jogosító értékhatárnak a maximális összege a helyi adókról szóló törvény alapján 2 500 ezer forint.

Az adómentességre jogosító értékhatár változtatásának irányával ellentétesen változik az elérhető adóbevétel, tehát az adómentességre jogosító értékhatár növelésével az elérhető adóbevétel csökken. Az adóalanyok által 2020. évben 2019. adóévről benyújtott adóbevallásokban szereplő adatokból kiindulva az alábbi 3. sz. táblázat bemutatja, hogy az egyes adómértékekhez tartozó különböző adómentességi értékhatároknál mekkora adóbevétel várható, a jelenleg rendelkezésre álló adatok alapján. Az ideai adatokból kiolvasható, hogy a maximális mentességi értékhatár alkalmazásával az adóbevétel 377 ezer forinttal csökkenne (a jelenlegi állapothoz képest viszont +23 fő válna még adómentessé).

2021-ben várható adóbevétel különböző adómértékeknel és adómentességi értékhatároknál (Ft)

adómérték	Különböző adómentességi értékhatárok				
	0 Ft	1 000 000 Ft	1 500 000 Ft	2 000 000 Ft	2 500 000 Ft
1,00 %	2 990 437 Ft	2 971 157 Ft	2 960 949 Ft	2 923 285 Ft	2 781 128 Ft
1,50 %	4 485 656 Ft	4 456 736 Ft	4 441 424 Ft	4 384 928 Ft	4 171 692 Ft
1,80 % (jelenleg)	5 382 787 Ft	5 348 083 Ft	5 329 709 Ft	5 261 914 Ft	5 006 030 Ft
2,00 %	5 980 875 Ft	5 942 315 Ft	5 921 898 Ft	5 846 571 Ft	5 562 256 Ft

3. sz. táblázat

Az iparüzési adó hatálya alá 2020. évben 51 fő adózó tartozik, mely adóalanyok adómentesség illetve adókötelesség szempontjából való várható megoszlását szemlélteti különböző adómentességi értékhatároknál az alábbi 4. sz. táblázat:

Adóalanyok megoszlása különböző mentességi értékhatároknál

	Különböző adómentességi értékhatárok				
	0 Ft (jelenleg)	1 000 000 Ft	1 500 000 Ft	2 000 000 Ft	2 500 000 Ft
adóköteles adózók száma (fő)	43	33	33	32	21
adómentes adózók száma (fő)	12	22	22	23	34
összes adózók száma (fő)	51	51	51	51	51

4. sz. táblázat

Az ideiglenes jelleggel végzett iparüzési tevékenység utáni iparüzési adóból bevétele az önkormányzatnak 2020. évben nem realizálódott. Az ideiglenes jelleggel végzett iparüzési tevékenység után Pethőhenye Község illetékességi területén jelenleg 1000 Ft/nap az adó mértéke, ami a törvényi maximum 20%-a.

Az adóbevétel növelési lehetőségek együttes mérlegelése:

Miután a helyi adópolitika kialakításánál mérlegelni kell a helyi sajátosságokat, az önkormányzat gazdálkodási körülményeiből fakadó igényeket és az adóalanyok teherviselő képességét, ezért a helyi adópolitikára vonatkozó döntés meghozatalánál a fentiekben ismertetett lehetőségek együttes mérlegelése és értékelése indokolt.

Az adómérték változtatás alkalmazásának hatása:

- új adóalanyok bevonását nem eredményezi,
- a meglévő adóalanyi kör adóterhelése változik (fokozott mérlegelést igényel az adótétel változtatás mértékének meghatározása).

Az adómentességre jogosító értékhatár változtatásának hatása:

- az adóalanyok egy részénél változik az adóterhelés,
- az adóterhet viselő adóalanyok száma változik.

Az adómérték változása minden adóalanyt érint, és az önkormányzat bevételeit jelentősen megváltoztatja, alkalmazása ezért rendkívül kockázatos. A helyi iparüzési adónál jelenleg a maximális adómérték kerül alkalmazásra, ezért ennek csökkentése nagymértékben csökkentené az ezen adónemből várható adóbevétel nagyságát.

A mentességi értékhatár változtatása az adóalanyok egy részét érinti csak és az önkormányzat adóbevételét jelen esetben csak nagyon kis mértékben változtatja meg, alkalmazásával elsősorban a kisebb bevételű adózók „támogatása” valósulhatna meg.

Pethőhenye Önkormányzata esetében az iparüzési adó vonatkozásában elsősorban a mentesség értékhatárának változtatása megfontolandó.

Kérem az előterjesztésben foglaltak alapján a 2020. évre vonatkozó adópolitika meghatározását.

Egervár, 2020. november 24.

Dr. Ürmösiné Kőmíves Eleonóra
jegyző